

1. Atuisunut malitassat atuuffiat

Internetimut kiffartuussivimmik, TELE-mut akuersissut naapertorlugu ingerlatseqatigiiffimmit neqeroortugineqartumik atuinissamut isumaqatigiissutinut, TELE-p kiffartuussinernik pilersuineranut ingerlatsineranullu atuisunut ataasiakkaanut suliffeqarfinnullu inuussutissarsiornermik ingerlataqartunut minnerusunut piumasaqaatit nalinginnaasut tapertarlugit kiffartuussinermi piumasaqaatit uku atuutissapput. Piumasaqaatit imminnut aklerlerippata, kiffartuussinernik atuisuunermt piumasaqaatit salluutinneqassapput.

2. Pisariaqartinneqartut

Atuisuunermt isumaqatigiissut matuma naammassineqarnissaanut, pilersuinerup TELE-p internetimut kiffartuussiviata iluani pinissaa pisariaqarpoq. TELE-p kiffartuussivii pillugit paasisutissat TELE-mut saaffiginnikkut pissarsiarineqarsinnaapput. Atuisoq – isumaqatigiissusiornermi imaluunniit kingusinnerusukkut – TELE-p kiffartuussivianiinngippat, kiffartuussinermik naammassinnissalluni TELE pisussaati-taangnilaq.

3. TELE-p pilersuisussaataaenera, tassunga mailboksit ilanngullugit

TELE-p tunisassiaanut naqitami, atuisuunermt toqqarneqartumut tunngasumi atuisoq TELE-mi internetimut atortunik atuisinnaanersoq takuneqarsinnaavoq.

3.a Ingerlatsineq sukkassuserlu

Teknikki, aserfallatsaaliuineq ingerlatsinerlu pissutigalugit pisariaqartinneqartut TELE naliliippat, internetikkut kiffartuussinernik allannguinissamik pisariaqartinneqartunik allannqortiterissalluni TELE pisinnaatitaavoq, taakkunungalu ilaatigut atuisuunermt ateq, password isissutissallu allat, atuisuunermt atitillugu TELE-mit tunniunneqarsimasut ilaapput. Aamma oqartussaasunit piumasaqaatit naammassineqarnissaannut pisariaqartinneqarsinnaasunik allannguissalluni TELE pisinnaatitaavoq. Sarsuatitsilluni kiffartuussinerit atorneqarnerinut atasumik internetimik niqqutip sukkassusaanik annikillitsinissamut TELE imminut pisinnaatippoq. Allannguinernut atitillugu atuisup aningaasartuutiginnaasai TELE-mit susassarineqanngillat, aammalu tamatumunnga atitillugu TELE taarsiisuteqarnissamut piumasaqarfingeqarsinnaanngilaq. Kiffartuussinermi teknikkikkut pisinnaasat nassatarisaanik attaveqarnerup sukkassusia allannqorarsinnaammata, atuisup ilisimariissavaa. Attaveqaatinut angallattakkanut tamanut sukkassuseq protokol overhead-imut ilaatinneqarpoq. Ingerlatsinermt isumannaallisaanermullu tunngassuteqartut pissutigalugit internetimik atuinermi periarfissamik killilersuigallarsinnaanissamut TELE imminut pisinnaatippoq. Aammattaaq TELE imminut pisinnaatippoq (atuisoq TELE-mit taarsiiffigineqarnissamik piumasaqarsinnaanani, makku pissutigalugit):

- Atuisup atortuini iserfissiat (taakkunungga proxies-it ilanngullugit) ammasut, kiisalu

e-mail-serverit (relays) ammasut atornerlunneqarsinnaasut misissussallugit.

- E-mail-it tigusat nassiussallu virusinik, spam-inik imaluunniit phishing-inik pissarsiviusinnaasut nalilerneqartut ingerlaqqinnissaat itigartissallugit.
- Inuup allap, soorlu virusinik, spam-inik imaluunniit phishing-inik siaruarterilluni attaveqaatinik atornerluisimasut pasineqartup attaveqaataani akornuusiussalluni.
- E-mail-it piffissap ataatsip iluani nassiunneqartut amerlassusissaannik killiliissalluni.
- Serverinut software-nik pisariaqartitsineq naapertorlugu piorsaassalluni.

3.b IP-adresse aaljangersimasoq

TELE-p internetimut iserfiusinnaasumut atuisuunermt toqqarneqartumut tunisassiamut paasisutissanut allattuiffiani allassimavoq, ip-adressemik ataatsimik amerlanerusunilluunniit pinissamut pisinnaatitaaffeqarneris. IP-adresse-usinnaasut TELE-p pigisarai, atuisuunermt uninnissaata tungaanut atuisumut taamaallaat atuuttussaallutik. Attaveqarneq, ingerlatsineq teknikkikkullu pissutsit eqqarsaatigalugit pisariaqartillugu sullitap ip-adressea aaljangersimasoq allannqortissallugu TELE pisinnaatitaavoq, tassungalu atuisuunermt nuussinnaaneri ilaapput. Allannguisoqassappat piffissap naammaginarup iluani TELE atuisumut ilisimatitsissuteqassaaq. Atuisup atortuini il.il. naleqqussaanerit pisariaqartinneqartut suliarineqarnerinut atitillugu aningaasartuutissat tamaasa atuisup nammineerluni akilissavai.

3.c. E-mail adresse

TELE-p internetimut iserfiusinnaasumut atuisuunermt toqqarneqartumut tunisassiamut paasisutissanut allattuiffiani allassimavoq, atuisoq allakkanut nakkartitsivinnik ataatsimik amerlanerusunilluunniit e-mail adresse-linnik pinissamut pisinnaatitaaffeqarneris. E-mail adresse-usinnaasut TELE-p pigisarai, atuisuunermt uninnissaata tungaanut atuisumut taamaallaat atuuttussaallutik. E-mail adresse-usinnaasut inuup allap pisinnaatitaaffiik innarliinnginnissaat atuisup akisussaaffigaa.

Atuisup tunisassiamut paasisutissanut allattuiffimmi toqqorneqarsinnaasut allassimasut, aammalu e-mail-inik nassitsinermi killissaritissatut allassimasinnaasut qaangissanngilai.

4. Atuisunut isumaqatigiissut

TELE-mut akuersissut naapertorlugu kiffartuussinernik neqeroorteqarnermt atitillugu atuisoq TELE-mut akilinnngitsuukkaminik akiitsoqarpat, TELE-p atuisunut isumaqatigiissusiorinissaq itigartissinnaavaa.

Atuisoq TELE-mit piumaffigineqarnermini kinaasutsini uppernarsarsinnaasariaqarparaa aammalu paasisutissat eqqortuunerat uppernarsarsinnaasariaqarluni. Kinaasutsimut ilisarnaat assitalik piumasarineqarsinnaavoq. Najukkap allannqornerani atuisoq erngerluni TELE-mut tamanna pillugu nalunaaruteqassaaq.

5. Atuisup akisussaaffia

Atuisup normua, atuisup aqqa, password (isis-sutissaq), IP-adresse-usinnaasut aammalu isis-sutissat allat, atuisuunermt atitillugu TELE-mit atugassanngortinneqassapput. Atuisup normua, password il.il. inummut allamut tunniunneqarsanngillat, tassani atuisuussinnaasoq nalunaarsorneqarsimasoq pineqanngilaq. Paasisutissat taakku atornerlunneqarparaa atuisup allap akisussaaffigissavaa.

Atuisup normua, atuisup aqqa, password (isis-sutissaq), IP-adresse isissutissallu allat, TELE-mit atugassanngorlugit atukkiunneqartut TELE-p pigisarai, aammalu atuisuunerup uninnerani utertinneqartussatut isigineqarlutik Atuisup internetikkut paasisutissat suut atussanerlugit nammineerluni aaljangigassaraa. Tassani paasisutissat internetikkut pissarsiarineqarsinnaasut tamarmik pineqarput. Atuisup internetimik atuinerni atortussaminilluunniit aallernerani imaluunniit e-mail-inik tiguineqartunik programminik ammaaneranani qarasaasiaq virusinik pissarsisinnaavoq, imaluunniit atuisup internetikkut ujarlernerani qarasaasiaq avataanniit sunniuteqarfingeqarsinnaalluni. TELE pissutsinut taamaattunut sunniuteqarsinnaanngilaq, aammalu tamatumu kingunerisaanik ajoqusernertut annaasanulluunniit akisussaatinneqarsinnaanani. Paasisutissat tamarmik, internetikkut kiffartuussinerit aqqutigalugit allanit atugassisutiginneqartut atuisup nammineerluni akisussaaffigai. Atuisup tamatumunnga tunngatillugu pisuni tamani TELE pisussaatisannngilaq. Taamatutaaq internetimut atortussamik atuinermi piginneqartussaatitaanermut pisinnaatitaaffiit qulakkeerneqarnissaat atuisup akisussaaffigaa. Atuisup internet niuernermt imaluunniit internetikkut sullissinernik pisinermt atorsimappagu TELE akisussaasusannngilaq, tamatumani atuisoq inullu alla kisimik tassani akisussaammata. Atuisoq internetikkut sullinneqarnermini nammineerluni innaallagissamik pilersuisaaq, kiisalu TELE-p atortui isumannaatsumik paarissallugit. Taamatutaaq tamatumunnga atitillugu aningaasartuutaasinnaasut atuisup isumagissavai.

6. Atuisup sumiginnaanera (TELE-p matusinnaatitaanera)

Qarasaasianut angallattakkanut sullissinermik, TELE-p ingerlatseqatigiiffimmut akuersissut naapertorlugu neqeroortugisaanik atuinermut piumasaqaatit naapertorlugit atuisup pisussaaffinnik annertuumik sumifiginnaaneranani, atuisup sullissinermik atuinernut attaveqaammik unitsitsissalluni ingerlatseqatigiiffik pisinnaatitaavoq. Pissutsit makku annertuumik sumiginnaanermut ilaasutut isigineqarput:

- Atuisup qarasaasiat allat internetikkut iserfiginiarpagit, imaluunniit sullissisutit internetimut attavilikkat akuersissummik peqqaarani iserfiginiarpagit (hacking).
- Atuisup attaveqaataa atuisup ilisimasaanik ilisimangisaanilluunniit, soorlu virusinik, spam-inik, phishing-inik il.il. siaruarterinermut atornerlunneqarpat.

